

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 krért ígattatik be.

Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móríc.

Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorórát 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Mi tulajdonok ékesítik az ifju embert?

Jelige: „Istennek gazdagabb ajándéka nincs, mint az ifjuság.”

Külesey.

(Dicsőretet nyert pályamű.)

Van egy kor az emberi életben, mely felöleli a legragyogóbb tulajdonokat, egye-síti az élet legtisztább, legszebb örömeit, mely a képzelet szárnyán magasan szállva legjobban megközelíti e földi boldogságot, s ez: az ifju-kor.

Azt mondják, hogy az ifjuság virág. Igaz, hiszen élete is csak oly rövid, mint azé; oly illatos bájjal ékeskedik, mint a virág, melyet egy zivatar könnyen a sárba tipor. De ha e hasonlat helyes, ugy bizonyára nem esik tévedésbe az sem, ki az ifjuságot nem virághoz, hanem fiatal fához hasonlítja. Mert valamint a fát fiatal korában gondos kezek ápolása megmenti a külső veszélyes befolyások ellen, s idővel szép, terebélyes fává növekszik; ugy az ifju is, ha a nevelés helyes irányt ad fejlődésének, nemes tulajdonokat csepegtet fogékony szívébe, jellems férfivá lesz, ki az ember nevet valóban megérdemli. De ha szívének hajlamai ferde irányban nőnek; ha keblében az állatias ösztön túlsúlyra vergődik; szóval jelleme bármiféle befolyások alatt elkorcsosul: haszontalanná lesz minden törekvés a ferde irányban megizmosodott léleknek helyes utra terelésére. — Az ilyen ember átka a társadalomnak, átka a hazának, mások jólétének; de egyszersmind átka önmagának is! Vigyáznunk kell tehát, hogy szívének termékeny földjébe oly tulajdonok magvait hintsük el, melyek egykor a reájok fordított fáradságot százsoros gyümölcscsel fizetendik meg. Hogy miket értek e nemes tulajdonok alatt, — a mennyire tehetségem megengedi, — a következőkben kísértém meg előadni.

A gyermek, ki irigyelve néz a szabaddab életű ifjakra és bámulja, mily szép azoknak élete; végre az óhajta várt korba

lép. Előtte áll egy szép jövő, mely édes reménnyel tölti el szívet; terveket alkot magának annak végtelen homályában, s a nagy emberek ragyogó alakjai lebegve szüntelen szemei előtt, hír-, név- és dicsőségéről álmodozik és lelkét a nagytrörekvés eszméje tölti be. S nem volt, nem lesz ifju, kit egy szép jövő reménye nem kecsgetne; ki vágy-, remény nélkül tekintene a jövő kétes homályába, s ki nem törekednék oly férfivá lenni, ki korszakot alkotó tettei által halhatatlan nevet vív ki magának.

Az örök alkotó oltja ezt szívünkbe, hogy megérlelődjék benne a boldogság után való vágy, mely szorgalomra, tette ösztönöz, hogy elérhessük.

A nagyra-törekvés szülő-anyja azután több szép tulajdonnak, melyek az ifju embernek kiváló díszét képezik, s melyek egyszersmind közvető eszközök arra nézve, hogy magasan szárnyaló lelke, vágyainak czélját elérje, vagy legalább lehetőleg megközelítse.

A vágy hír-, név-, dicsőség után tette gyujtja a lelkét és az ifjakkal veleszületett tehetséget az elhatározott akarat növeli, a tettek megtérszerezik s a magas eszmék fölvetelére képesítik. S ámbár mindenek elérésére szüntelenül törekedni nagy fáradsággal jár, van miből hozzá erőt, bátorságot merít, mi a küzdés közben bő táplálékot nyújt lelkének a viadal állandó folytatására, s ez a remény áldásos érzete, mely új erőt csepegtet a lankadóba, s bátorrá, tántoríthatlanná teszi a további küzdelemben, szép jövővel kecsgetvén halhatatlan név után sovárgó lelkét. S midőn maga előtt látja tündöklőni a nagy szellemeket; látja dicsőségüket, tiszteltetésüket; látja ténykedésük eredményét: lelke megéri nagyságuk fölfogására; tisztelettel, rajongó szeretettel csüng nevükön és példájokon lelkesülve, ujult erővel kezd a munkához.

Igy születik meg egy ékes tulajdona az ifjuságnak, a nagyok iránt nyilvánuló

kegyelet. S e kegyeletnek sem maradnak el áldásos hatásai az ifjuság életében.

A példaadás szüksége elvitázhatlan mind az erkölcsi, mind a társadalmi világban; mert habár az önbecsülés mindenkinek lelkében önkényt születik, a nemes erkölcsre, az érnyes életre azok példája után buzdul az ifjuság, kiket e szép tulajdonokkal lát felkesítve, s kiknek követőjévé szegődik. Az az erkölcsös élet, a példás magaviselet legékebb tulajdona az ifjunak, ki midőn érzi magában a szép tehetséget, az ifju erőt; érzi ifjusága ékes tulajdonait: szívében hálával, szeretettel, buzgó imával fordul Istenéhez, kinek oly sok tetteiért, fényes adományaiért érnyes, erkölcsös étellel tartozik. Majd szüleit, kiknek Isten után legtöbbször tartozik, foglalja buzgó imájába, és tisztelettel, odaadó szeretettel fizet fíradalmaikért. Ez édes kötelességek teljesítése nélkül nincs haladás, szorgalom; nincs meg a nemes érzés a szép-, jó és igaz iránt. Mit ér a világ minden tudománya, ha nincs a tiszta erkölccsel öszszekötve?

Mint a gyermek, ki jó szülők oktatása nélkül, rossz társaságokban növekedve, s korán megismerkedve a bűnrel, ferde irányban nő, és jellemes ember sohamen lesz; ugy a tudomány is, ha nem az erkölcs karjain épül, nemtelen eszközzé fajul, és elveszti magasztos értékét. Csak az erkölcs az, mely megadja a tudománynak ama kiváló helyet, melyet elfoglalnia kell; mert örökre elvitázhatlan igazság marad az, miszerint a tudomány erkölccstelen ember kezében százsor veszélyesebb eszköz a világ minden gyilkos szerénél.

Fényes példaul áll ennek bebizonyítására Bonaparte Napoleon, kinek haditudományát és lángeszét bámulja a világ, de kinél e fényes tehetség erkölcs nélkül aljas eszközzé fajult, melylyel porba taposta az emberiség legszentebb jogait, a népek boldogságát, szabadságát, hogy határt nem ismerő nagyravágyását kielégítse.

Vagy előttünk áll ifjak előtt a régi, büszke Róma példája. Hol van rettegett

hatalma; hova lettek büszke falai? Porba dőltek! De megmaradt valami belőle. Fennmaradtak költőinek munkái, hogy mintául szolgáljanak; — fennmaradtak költőinek, nagyjainak emlékei, hogy tanúságot tegyenek az erkölccsesség mellett, hogy buzdítsák az utókort a tiszta erkölcsre, mely nélkül a virágzás, a nagyság hamar megszűnik. Élnek ők az utókor emlékében most is, s hangos szavakban hirdetik: „Erkölcstől nélkül megsemmisültök!”

Ily kiváló értéke van az erkölcsnek az életben, s így az ifjuságnál is, mert ha nem virágos a tavasz, nem lesz gyümölcsöző az ősz sem.

Az erkölccsel kapcsolatban felemlíthetőnek vélem a szerénységet, mint az ifju kiváló díszét. Ki ne ismerné a tavasz hirdetőjét, az igénytelen virágot, a kis ibolyát? Nem vakit ragyogó szinompával; nem tekint ki kaczerán a kert egyéb virágai közül; — hanem szerényen huzódik meg büszke társainak lábainál. Elrejtí magát az égető napfény ellen, hogy hevével illatát ki ne égesse.

S épen e szerénysége okozza azt, hogy nincs virágos kert, melyben számára hely ne volna, hogy nincs ember, ki nem szerető. Egy ilyen virág az ifjunál a szerénység, melyet lelkének kertjében ápolnia kell, hogy nemes tulajdonai közé megszerezze; mert habár igénytelennek látszik is, kedveltjévé teszi ápolóját az egész nemes szívű világ előtt. Azért az ifju, ha lelke számára nemes tulajdonokból fűzött akar kötni; abból a szerénységet soha ki ne feledje.

(Vége következik.)

Pünkösti gondolatok.

Jun. 9.

Keleten feljött a nap s minél közelebb jutott nyugothoz, annál tündöklőbb lett világossága, annál égetőbb, éltetőbb, tenyésztőbb lett tüzugara. Hát az a nap nyugoton most örökre leáldozzék? Hát az újabbkor egész története, melynek legfenségségsébe eszméi, legmegrázóbb mozgalmái

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A hóbort tragediája.

I.

Életem kristályserlegébe
Te keveréd a mérget,
A mint engem megöltetek volt:
Ugy öljenek meg téged!

Kinoknak durva deszkájából
Legyen halotti ágyod,
Szíved felett vépiros rózsák:
Szerelmi vallomások!

II.

Szemem kétélű karddá válik,
Ha arczod megtekintem:
Azután szörnű szenvedélylyel
Mégforgatom szívedben.

Tündérpaizsod ellene gyenge,
Hasztalan kaczagásod,
Én látom, látom azt a könyvet
A mit nem látnak mások.

Látlak én mindig Éjfélenként...
Oh akkor látlak téged!

Vánkosaid közt sirsz, könyörgsz és
Tündérhajadat téped...

Filó Lajos.

Nemes Málé Orbán.

(Vége.)

A nap alászállott, de borult lévén az ég, azon csillagok nem jelentek meg. De annál számosabban jelentek meg a vendégek Máléknél. Hisz a városkában lévő valamennyi középosztályú hölgy Málé asszony ismerőse volt és ez estélyre valamennyi ismerőseit hívta meg, kivéve a postamesternét, mert férjével egykor élénk szóváltásba jött, azaz majdnem hajba kaptak. Beregit Irma kisasszony fogadta, ki ez estén sápadt arczából kivillogó fekete szemével, hosszú lefüggő hajfürtjeivel, fehér ruhájában valóságos angyalnak tünt fel. Sokáig beszélgettek ketten, megfelekezvén mindenről mi körülöttük történik, mig Málé asszony megkéré Beregit a zongorához ülni. A legvigabb hangok Irma szívének mint a lélekharang kongásai oly szomorúak valának. Beregi pedig elmélyedve zongorázott egymásután.

A mulatozás közepette azonban nagy nyugtalankodás szállta meg a háziasszonyt, hogy Várkány ur, ki megígérte, hogy az első vendégek egyike lesz, mindedig meg nem jelent. És mig e körülmény okait kutatja, belép Várkány inasa, egy levelet nyujtván át Irma kisasszonynak, ki a levelet felbontván, ezt olvassa hangosan: Mély megilletődéssel vettem tudomást azon csapásról, mely családját érte. Fogadja, személyesen meg nem jelenhetvén, irásbelileg legbensőbb részvétem kifejezését. — Várkány Emil.

— E levelet nem ideküldte Várkány ur, mondá Beregi az inához.

— De, kérem alásan, reggel odaadta nekem, hogy vigyem ide, hanem én előbb tisztogattam az én, még az ő ruháját, mert gondoltam, hogy most se' lesz későn.

— De hisz itt, hála az égnek, nem halt meg senki.

— Hogyan, mondá Málé ur, azt írta, hogy meghalt.

— Igen meghalt, mondá mérgesen felesége, ki nem tudta mi történt vele és kétségbe esett volna, ha a többi hölgyvel ismét élénk beszédbe elegyedik.

Beregi pedig vigasztalá Irma kisasszonyt, mondván, hogy valószínűleg valami tévedésen alapszik e levél küldése.

— Lássuk tehát mi történt valóban Várkány urral. Ellene ez ünnepélyes napon az ördögök összeesküdtek és kezdé őt üzni a végzet, már az előbbi éjjel Várkány ur ugyanis néhány nap előtt egy lakásba költözött. Lakása egy ugyan e házban lakó szabómester szobájától csak egy vékony fal által volt elkülönítve. E szabómester, valószínűleg nem lévén egyéb dolga Várkány ur beköltözése után való napon felakasztotta magát szobájában. És ezen időtől fogva a ház többi lakói éjjel tizenkét órakor énekelni hallottak.

Mi kik Várkány urat ismerjük tudni fogjuk, hogy ő az, ki többnyire csak késő este jöven haza önkénytelen gondolkozásban elmélyedve dalolgotott. De nem így a ház bölcs lakói. Ők tudták, hogy a szabó szelleme az, mi énekel, egynéhány hallotta is, hogy halottakról énekel, mig mások az utcánz menve láttak valami fehéret be szállni az ablakon s így majdnem kétségbe estek, nem tudták mit tevők legyenek.

nyugoton vonultak át s honosultak meg nem volt egyéb nagy hazugságnál, melyre végtelen sötét éj következik? Hát éppen Németország, a hitújítás bölcsője, a bölcsészet hazája terítse-e a reakció éjjelét a felvilágosult földre s a koporsó fedelét ő borítsa mindarra, a mit szabadság és haladásnak nevezünk?

És a mint a jelek mutatják ilyen valami készült Németországban. A hatalmas német kancellár fel akarja oszlatni az országgyűlést. Említettük, hogy az első attentát után törvényjavaslatot terjesztett be Bismark a social-demokraták megfélemlítésére; de az országgyűlés szabadelvű többsége elvetette azt, mert a szabadelvűek kincseit s a férfias önértéket többre becsülte, mint Jupiter haragját, melyet egy örült kísérlete lobbantott fel. Ha most újra betérjeszti azt a második kísérlet után, az országgyűlés ijedtében többet is megszavaz, mint a mit Bismark kíván; de neki most ez a több is kevés.

Bismark nemcsak a socialismust, hanem a liberalismust; nemcsak a liberalismust, hanem a liberalisokat, a szabadelvűeket is semmivé akarja tenni, hogy azután por és golyóval uralkodhassék. De ez nem fog neki sikerülni, mert a szabadelvűek milliókat számitanak, milliókat pedig nem lehet bezárni, nem lehet felakasztani és nincs hatalom, mely a meggyőződést, az érzelmeket kitérje a szivekből.

Ezelőtt 18 száz évvel kitöltött a sz. lélek az emberiségre, azt az emberiséget, mely megtelt sz. lélekkel, nem lehet hatalomszóval halálra kárthatni. A gondolat nem bárányfelleg ma, mint volt hajdan, hanem felhő, mely meg van telve villanyossággal és mint a németországi gyászos események mutatják, meg is dörög néha. Jaj ha egész nemzetek gondolata, eszméje dörög meg.

Mi bizunk nemzetünk higgadsága s lovagiaságában, bizunk kormányunk bölcsesége s szabadelvűségében s meg vagyunk győződve, hogy köztünk nem találkoznak Hódelek és Nobilingok; de azért emberi és keresztényi dolgot cselekesznek hatalmasaink, ha a mai napon újra veszik a szent-lelket s annak szelleméből merítvén erőt, a szabadság és haladás ösvényén boldogságra vezérlik e nemzetet. P. V.

Törvénytörési csarnok.

Végtárgyalás.

Gyorsírás-jegyzék után.

Politikai czikkel vádolt Csitári Kálmán, mint a „Székesfehérvár és Vidéke“ című lap kiadó-tulajdonosa és felelős szerkesztője ellen.

1878. évi június hó 8-án.

Elnök: Madaras Lipót; előadó: Ghiczy Mátyás; szavazó-bíró: Bogyai Gyula; jegyző: Pongrácz Jenő; közvádó: Lázár Kálmán, kir. alügyész; védő-ügyvéd: Neumann Armin. A hallgatóság számára kijelölt helyen sokan voltak.

Elnök: Miután a „Székesfehérvár és Vidéke“ kiadó-tulajdonosa és felelős szerkesztője által, ezen kir. tszék által hozott vád alá helyezett végzés ellen fellebbezés

nyújtott be; az felolvastatik: — mely szerint ilyen végzés ellen fellebbezésnek helye nincs; ennélfogva az ülést a végtárgyalásra megnyitván, kérem a kir. ügyész urat a vád előterjesztésére:

Királyi ügyész feláll (feszült figyelem). Tek. kir. törvényszék! Helyben „Székesfehérvár és Vidéke“ című Csitári Kálmán mint e lap kiadó-tulajdonosa és felelős szerkesztője által kiadott társadalmi köz-mivelődési és szépirodalmi lap hasábjain az 1877. évi 80-ik számában „adófizetőképesség és pénzügyminiszterium“ alatt czikk tettett közzé, mely czikk e lap keretén kívül esik; e lap tartalmának nem felel meg; — ennélfogva indítatva érzem magam a budapesti kir. főügyész ur meghagyása folytán is, hogy a vizsgálat folyamatosíttassék; s miután a büntetővizsgálatból megállapítható lett az: hogy — hogy az 1867. febr. hóban alkotmányos ministerium által törvényhozási elterjesztett, — és a ministerium rendelete által 1848. évi 18. t. cz. 30. §-ánál fogva akként intézkedik: — mikép a politikai újság, vagy időszerzői lap, melynek tartalma akár részben, akár egészen politikai tárgyak körül forog és a lap akár vidéken, vagy a fővárosban jelenik meg; akkor biztosítékul 10,000 forint, ha ritkábban jelenik meg 5000 forint tétetik le készpénzben, vagy fekvő birtokra kettős biztosítékkal betáblázott összeget köteles letenni.

A „Székesfehérvár és Vidéke“ lap felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa ily óvadékot le nem tette; mégis a 1877. évi 80. sz. a „Adófizetési képességünk és a pénzügyminiszterium“ közölte; sőt több hasonló tartalmúakat is, mint a 94—95. számban megjelent „kelet mozgalma“ című és a 97. számban is egy politikai tartalmú cikkeket közölt.

Azonban itt kifejezést kell adnom annak, miként nem tartom tiltott dolognak, hogy a hazai bármely politikai lapok álláspontját az ily lapok is egyszerűen ne érthetnék. Azonban tek. kir. tszék! ez a kérdéses lapnál nem így történt; mert a 80. szban megjelent „Adófizetési képességünk és a pénzügyminiszterium“ czikkben a szellemi és anyagi integritás van feltüntetve, melyekkel behatóan a politikai lapok foglalkozhatnak, és hogy Csitári Kálmán felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos az 1878. 18. t. cz. 20. §-ban foglalt tartalom szerint vétkez, melynek elbíráltása tekintetében a tek. kir. tszék lesz ugyan illetékes, a vádat fenntartom.

Dr. Neumann Armin, védő ügyvéd: Tek. kir. tszék! Mielőtt a tárgyalás bekezdetnék, a hazai vidéki sajtó által kiadott lapok egyes számain van szerencsém bemutatni, melyből kiténik, hogy ezek szerkesztői hasonló értelemben működnek és hogy véndenczem csak azokhoz alkalmazkodva járt el. (Általános tetszés.)

Elfogadtatnak a felmutatott vidéki lapok. — Ezután felolvastatnak az idézett czikkek:

először a 80. számban megjelent, azután a 94—95. számban megjelent és végre a 97. számban megjelent vádtárgyat képező czikkek. (A vádolt által elfogadtatott és helybenhagyott.)

Elnök: — Kivánok meg valamit? — Kir. ügyész ur? — Én nem kívánok semmit, a tárgy teljesen ki van merítve.

Védő ügyvéd: — En sem.

Elnök: Az eljárás bizonyára be levén fejezve; — felhívom a kir. ügyész urat indítványozás végett.

Kir. ügyész: — Tek. kir. tszék! Miután az általam tett vádoló indítványom a tény-

állást tekintve bizonyos s az a végtárgyaláson sem változott semmit, — és tény, hogy az 1867. évi febr. 25-én kiadott ministeri rendelettel szabályozott 1848. évi 18. t. cz.: még a mai napig is alkotmányos uton más törvényhozási által meg nem változott; és a sajtószabadságra nézve kötelező erővel bír, tény továbbá, hogy ezen idézett törvény III-ik fejezet 30. §-ában több mellett akként intézkedik: „újság, vagy időszerzői lap, melynek tartalma akár egészben, akár részben politikai tárgyak körül forog; és havonként legalább kétszer jelenik meg; csak a következő feltételek teljesítése mellett adatik ki: „ha a lap naponként jelenik meg; biztosítékul 10,000 ft., — ha ritkábban jelenik meg 5000 ft. tétetik le, vagy kétszeres biztosíték ingatlanban benyújtatik; miután pedig a most vádolt Csitári Kálmán kiadó-laptulajdonos és felelős szerkesztő az első esetben kötelezősége meg nem felelt; a második esetben pedig ily tartalmú cikket közzétenni nem volt hivatva; így tehát vádolt a hivatkozott törvénybe ütköző tiltott cselekményt követte el; minnélfogva ellenében a tárgy és tényálladék teljesen beigazoltatván: de mert kétségtelen miként a vád tárgyát felhozott cikkekből pl. „Isten csodája stb.“ kiténik: — hogy ezt a kormányrendszernek és egyáltalában a kormányzás hibájával róvja fel és jelzi meg.

Továbbá miután ezen czikk saját neve aláírásával van aláírva, ő ezt maga is beismeri.

Továbbá miután a 94. szám 1876. évi nov. 22-én kelt „kelet mozgalma“ című czikkben ugy történelmi visszapillantásokat akar feltüntetni, — azonban az állameszméket politikai szempontból taglalja, szóval miután be van igazolva Csitári Kálmán ellenében a tárgyi tényálladék, — továbbá az, hogy óvadékot nem tett le, minek az ellenkezőjét sem nem bizonyította, de nem is állította.

Igy ezekhez képest Csitári Kálmán — mint „Székesfehérvár és Vidéke“ című lap szerkesztője és kiadó-tulajdonosa ellen a vétkest az 1848. XVIII. t. cz. 31. §-a értelmében — annyival inkább kimondani méltóztatnék; mert az óvadék letételét elmulasztotta; mert a 80, 94—95. és 97. sz. lapokban általa politikai cikkek közöltettek, — a vétkesnek kimondása után pedig kérem őt egy havi fogság-büntetés és 100 ft. pénz-bírságban marasztalni.

Védbeszéde dr. Neumann Armin ügyvédnek

Tekintetes királyi Törvényszék!

A tek. kir. ítélő tábla véndenczem fellebbezését csakis az okból utasította vissza, — mert a sajtóügyekben fellebbezésnek helye nincs, tekintve tehát, hogy az ügy érdemébe nem bocsátkozott, — a fellebbezési indokokat megcáfolva nem látom; — itt is tehát első sorban azok reproductiójára fogok szorítkozni.

Mint ott, úgy itt is hangsúlyoznom kell, hogy ha valahol, ugy a sajtóügyek terén hozott törvények *conservativismusa* és szőzerinti magyarázata legkevésbé alkalmazható, — mert nincsen kérdés a büntető-jogban, melyben a nézetek oly gyorsan változnak, mint éppen a sajtóterén elkövetett vagy annak látszó visszaéléseknél. A mi egy esztendő előtt megbüntetésre méltónak látszott; azt az egy pár hónap alatt változó viszonyok az igazság dicsőségével korszorozzák; s a mit concret viszonyok behatása alatt alkotott törvény czelszerűségi szempontból megtorlandónak vél, — azt a jövő törvényhozási, mint az idők és viszonyok által fenntartani nem követelt valamit — abrogálja.

Egy pillantás a szomszéd Ausztriára, meg fog győződni arról, hogy ott a sajtótörvény 1848-ik év óta a mai napig annyit változatosan ment keresztül, a hány politikai fordulatot az ország jelez.

Hazánkban a törvény a bíró alkotmányos érületében elég garantíát talál arra, hogy az elavult törvények világos *derogálására* utalva legyen.

Hova lettek a keréktörés, karóra vagy nyársra húzás; a megégetés büntetései, melyeket a 15, 16 és 18-ik század törvényhozási törvénybe igattak?

Melyik súlyosabb törvény *derogálja* azokat? — Egyik sem.

Hogyan megsemmisültek a bíró szabadelvű tekintete *intelligens* érületé előtt! — És több, mintegy évszázad óta a törvényes tervek tiszta levegőjét *másmaikkal nem inficiálják*.

Jól tudta a törvényhozási, és nevezetesen: az 1848-ik évi XVIII. törvényezikket megalkotó törvényhozási, hogy a hazai bíróságok e törvényezik III. fejezet létrejöttének története szerint fogják megbírálni, hogy azok alkalmazását a változott viszonyokhoz képest fogják igénybe venni.

A hivatkozott törvényezik III-ik fejezete tisztán rendőri intézkedés, melylyel a sajtószabadság életbeléptetésekor felállított buzgósgot a fiatal szabadságnál korlátozni akarta; — a mi annak idején tán helyes volt.

Mikor a nemzet régi bilincseitől megszabadulva: — vágyainak, törekvéseinek gyűpontját a politikai szabadságban helyezte, — akkor nagyon természetes volt: mikép a nap minden felmerülő kérdésért politikáinak tekintve: — azt a szerint bírálta meg.

De belátták törvényhozóink, hogy hazánkban a politikán kívül egyebire is szükség van. Jól tudták, hogy hazánk társadalmi problémán, — annak különösen anyagi jólétén fordul meg az ország sorsa, ép azért ezen kérdésre akarta terelni a figyelmet; s a politikai szenvedélyek felkorbácsolásának gátjául az óvadék kötelezettségét említék, mely a sajtó vezetőjét, az őt fenyegető anyagi hátrány miatt higgadságra és a kezébe adott szabadsajtó kétélű fegyverének óvatos kezelésére bírja.

Mai nap azonban a nemzet nagyrésze nem politikai sarkelvek körül sorakozik többé, mely társadalmi, anyagi és tisztán *administratív* kérdések azok, melyek a pártok alakulására vezetnek; — s ma elérkezettnek tekinthető az idő, mely az óvadék kötelezettségének eltörlését, mint a szabadsajtó utolsó nyugtát bátran kimondaná — még oly lapokra is, — melyek fennállásának alapját tisztán politikai kérdések vitatása képezi.

De hogyan került éppen véndenczem lapja a hivatkozott törvényezik sajtó hatalma alá, véndenczem vád alá helyezése; hogyan egyeztethető ez meg ezzel e hon alapjoga, *garantírozott sajtószabadsága*: hogyan egyeztethető meg a társadalmi téren mozgalma, sajtómivelődési hivatkozásának előmozdításával? Azt felfogni nem bírom.

A vád alá helyezési határozat a „Székesfehérvár és Vidéke“ című lap irányát, *társadalmi, közmívelődési és szépirodalmi* önnönmagja jelöli ki, s így már a kifejezett irány is megővja e lapot attól: hogy annak politikai kérdésekben horderő tulajdonítassék; de különben is a vád — ugy látszik: csupán a törvény ferde magyarázatának kifolyásaként tekinthető.

A hivatkozott törvényezik 30-ik §-a, mely e kitétel tartalmazza „újság vagy időszerzői lap, melynek tartalma akár részben, akár egészben politikai tárgyak körül forog,“ csak többet kíván meg egy lapról, melyet politikáinak mondhatnánk, mint az, hogy

A szabó szobájában természetesen sem nappal, sem éjjel bemenni senki sem mert. Végre miután látták, hogy másképp nem lehet segíteni a bajon, egy deputatio alakult a lakók legbátrabbjaiból, a házmester és egy pékmester, ki a szabó legjobb barátja volt, élén elhatározván, ha még egyszer énekelni hallanak egyenesen bemennek. — A mult éjelen történt tehát, hogy Várkány ismét későn jött haza és énekel.

Rögtön sorba állt a küldöttség, egy lámpával és pisztolylyal felfegyverkezve neki mentek a szabó lakásának. Mindinkább erősebben hallák a hangot, de mint vitéz emberek mégis félig nyitották az ajtót; sőt a pék be is mert nézni és nagy ijedelmére ott lát valami fehérét mozogni. Ezen mozgó valami nem volt más, mint egy szegen függő fehér alsónadrág, melyet a lakatlan szobában elszaporodott sá-bogarak mozgattak. — De ok minek is tarthattak volna egyébként, mint az éneklő szellemnek. És a pék most ily ékes szavakban tör ki:

— Pető barátom, minek énekelsz éjjel, mikor más ember alszik?

De az ének nem hallgatott és a sváb-

bogarak a lámpafénytől szétfutottak s csak jobban mozgatták a fehér nadrágot.

Erre azután előáll a legió legbátrabbika t. i. a házmester és bekiáltja:

— Akár ember, akár más valami vagy add meg magad, mert rád lövök.

De az ének nem hallgatott el, miért is házmester kisütö a pisztolyt.

Várkány ur, ki semmi roszt sem sejtett e lövés hallatára azt hitte, hogy meghal, s ijedségében felhagyott az énekléssel, miért is a deputatio azon reményben s félelemben, hogy a szabó szellemét lelőtték, lakásaikba mentek.

Azonban Várkány ur heves főfáját kapott és egész éjjel nem birt aludni.

Ez volt tehát az ok, miért Várkány ur nem akart az estélyre menni, azonban midőn inasa elbeszélte, hogy mit mondtak Málék leveléhez, belátta, hogy tévedt t. i. az üdvözlő-levelet egyik megholt tanítvány anyjának, az ezt illető levelet pedig Málának küldte.

Elhatározta tehát, hogy kocsin gyorsan oda megy a gyászoló családhoz a tévedésért bocsánatot kérni és onnan egy-két órára az estélyhez.

Nyolcz óra volt, midőn a gyászoló házból kijött és beült egy ott álló kocsiba azon reményben, hogy az őt — a neki már előbb megnevezett helyre t. i. Málékhoz viszi. Azonban nem tudta jó Várkány urunk, hogy egy a kapu előtt gazdjára váró kocsiba ült, míg saját kocsija, melyet a sötétségben meg nem látott, egy zúgban állt.

— A kocsiba ült tehát és miután a kocsis kérdésére, ki azt vélte, hogy gazdjára ült be, valjon indulhatnak-e már? Várkány igenlő választ adott, a kocsit elvágtatott és vitte a gondolatban elmélyedt Várkány urunkat, míg végre egy ház előtt megállt. Ugyanis ide kellett volna vinnie a kocsinak gazdáját.

Várkány kiszállván, egyenesen neki ment a vélt Málé-féle lakásnak. Azonban csodálkozására ezt zárva találta. Zörgetésére végre egy, már ágyából felkelt szolgáló gyertyával kezében, nagy ásitózás közt megnyitja az ajtót.

— Nemde későn jövök — mondá Várkány ur.

— Bizony — válaszolá szemeit dörzsölve az álmos leány — már mindjárt letekszenek.

— Hm! — mormogá Várkány s bekopogtata és azzal a kis vaskos, mord külsejű kisvárosi postamester felé ordítja:

— Most jön? Nem fogadok el semmiféle levelet.

— Uram — ugymond Várkány megijedve — csak tévedés történt...

— Mi? eltévedt a levele? Tessék holnap reklamálni.

— Kérem Málé ur lakásához...

— Málé ur lakásához volt czimezve? Akkor annál inkább elmúlt a hivatalos óram azoknak mindig bajuk van — mondá a Málé családdal rossz viszonyban álló postamester ur.

De közbelépett egy öreg asszony, ki eddig az asztalnál tollat fosztott és alkalmasint a barátságos postamester anyja volt, mondván, hogy hagyja végig beszélni az idegent. És így végre külső a tévedés és miután a két fél egymástól kölcsönösen bocsánatot kért, lefutott Várkány forrván benne a méreg.

— Nem mondtam, hogy föutczta 15-ik szám alá vigyen, kiáltá a kocsisra.

A kocsisnak furcsán esett, hallván, hogy

évenként megjelenő 104 számában, mint *rarrantes in quoyte vasto* 2—3 számában elvtve egy országbeli politikai mozgalomról említést tesz. A törvény határozott meggyőződés szerint csak oly lapokra akarja intézkedését rábízni, melynek minden száma akár egészben, akár részben politikával foglalkozik, vagyis melyekben a politikai kérdések vitatása állandóan nagyobb vagy kisebb *rubricával* bírnak.

Hogy tehát az idézett törvény 30. §-a védelemre alkalmas legyen, kikellene deríteni, hogy lapjának minden száma részben vagy egészben politikai kérdések vitatásával foglalkozik; — azonban ezt a vád nem is állítja. — hanem kizem a lap 7—8 évi fennállása alatti egész időből három számot és azzal akarja a lapot *politikainak* keresztelni.

De nevezhetők-e egyáltalán az inermi nalt cikkek politikaiaknak? Ezen kérdésre sem lehet mással, mint *non*-mel felelni.

Az 1876. évi 94-ik számában csupán a cím politikai hangzatu, mert mindjárt az első sorok teljes világosságot vetnek a cím intenciójára; — amennyiben azon kérdés vitatását tűzi ki feladatául, mennyiben függ össze tetteleg nemzetiségünk Európá ci-vilisatio érdekeivel? Egy thema, mely távol áll a napi események változatos képétől, — és a pap által a szöszékről, — tanár által a cathedraról épügy vitatható; mint a napi sajtó által — anélkül, hogy azt sajtóképen politikainak nevezni lehetne. E cikk tehát a czimbangzatos phrasison kívül nem politikai tartalma.

A másik két cikk, a megyei és városi közgyűlésekről, országgyűlésekről, egész általánosságban minden vonatkozás nélkül — ennek napi eseményeiről vagy politikai momentumokról értekeznek. Ha mindezen themákat politikainak lehetne nevezni; akkor valóban nem tudjuk mi értelme lehetne a 19-ik század második felében a társadalmi hetilapnak? A száz éves kalendáriumnak enuntiatioi; — az álomk fejtéseit iránt nem fogékony többé a közönség; pedig mi maradna egyéb hátra, hogy ha a nemzetiség a megyei és városi élet kérdései nem társadalmi, hanem mint olyan tisztán politikaiaknak tekintethetnének.

Nem akarok arról ittdissertalni, hogy mit nevezünk sajtóképen politikainak? — hanem egyszerűen a mindennapi élettapasz-talataiból akarom bizonyítani, hogy a politikainak legalább a sajtó terén oly tág fogalmat tulajdonitani nem lehet; — habár a *politika* szó hangzatos és hangzó cím alá az ügyész böngésző keze sokat terelhetne.

Vegyük csak a legközelebb fekvő jogi szaklapot és tapasztalni fogjuk, hogy az igazságügy terén megbeszélteni szokott kérdések sokszor nemcsak az igazságügy politikai szempont, — hanem a közpolitikai oldalról is képezik a megbeszélés tárgyát; nemcsak egyes, hanem egymástkövető több számban. De kinek jutna eszébe egy jogi szakirodalmi lapot óvadék letévére indítani, vagy szerkesztőjét, annak abbanhagyása miatt vád alá helyezni. En merem állítani, hogy nincsen a társadalmi téren kérdés, mely a szorosán vett politikai behatása alatt nem állana, nincs, vagy igen ritkán akad még csak szépirodalmi témék is, mely a politikai árnyalat nyomát magán ne viselné.

Tessék a „Fővárosi Lapok“ bármely számát, tessék a „Magyarország és a Nagyvilág“ bármely példányát, avagy „Borsszem Jankót“, az „Üstökös“ példányait elővenni; nem hiszem hogy akadna egy szám is, melyben politikai tartalmat feltalálni nem lehetne, de tudtommal még nem jutott eszébe azoknak,

kik a sajtótörvény örei, hogy e miatt ez idézett lapok ellen pert indítsanak. Bizton hiszem, hogy a ki erre vállalkoznék, a közvélemény egyöntetű rosszalására találna; mert az ily eljárás miatt sajtószabadságról szó nem lehet; hanem helyébe lépne a legkifejtettebb — habár nem praeventiv, mégis ily hatályal bíró repressiv — censura; — melynek nyüge alatt a társadalmi, szép irodalmi lapjaink létezni megszűnnének.

Voltam bátor a tek. kir. törvényszéknek az ország különféle vidékeiben szerkesztett hasonlírányú társadalmi hetilapokat bemutatni; — ezek mind megannyian igazolják, hogy a társadalmi és politikai kérdések annyira összefolynak, hogy azokat egymástól nem is lehet elválasztani. Es miért nem üldözik e száz meg száz lapot? — melyekre sokkal jobban ráillene azon állítás, hogy politikai tartalma. Miért szemelte ki a királyi ügyész ur épen az én védeczemet áldozatul? Némi büszkeséggel tölthetné el azon tudat, hogy a száz meg száz szerkesztő közül épen ő neki jutott azon szerencse, hogy a közvádó kiváló figyelmére érdemesítette; de mert védeczem, mint ismerem, sokkal szerényebb, semhogy ily könnyű áron akarná a martyr koszorúval homlokát díszíttetni.

A közvádó ur ezen kétes megtiszteltetése ellen óvást emel, és a kínált babérok helyett a tek. kir. törvényszéknél csak az iránt eszedezik, a mi minden ember legszen-tebb jogát képezi: — igazságrt.

Védeczem minden egyébtől eltekintve — szándékossgal nem vádolható. Az 1848. XVIII. t. cz. 31. §-ában statuíált büntett tényálladéka hoz szükséges körülmények nem oly szabatosak, hogy azok iránt az érdekelt fél nem tévedhetne; ily esetben pedig az általános büntetőjogi elvek szerint a büntethetőség egyáltalán ki van zárva.

Védeczem a hazai társadalmi lapok árnyai után indulva, csupán a társadalmi élettel kapcsolatban levő kérdéseket beszélte meg a nélkül, hogy lapját politikainak feltüntetni szándékában állott, — avagy lapja ilyenmü irányának következményei az olvasó közönségénnél tett hatás után beigazolható volna.

A „Székesfehérvár és Vidéke“ mint neve jelzi, csak Fejérvár városa és Fejérmegyében — és így olvasó közönségét és csupán a társadalmi és közizagatási moz-galmak informatio adására van szánva; azonban politikát a közönség ebben nem keres és az keretén egyáltalában tulesik, de még akkor is, hogy ha e lap egy fontos mozzanatról említést tesz; — a míg a fővárosi napi sajtó retortáján keresztül hozzá átszi-várog, rendszerben már elavult, nem egyéb történelmi reminiscenciánál, melynek becse politikai szempontjából nem nagyobb, mintha maga a német, franciaia háboruról tenne említést; és hogy a tisztí ügyész ur mind-amellett e lap egy két számában oly cik-kekre akad, melyek nézete szerint az 1848. évi XVIII. t. cz. 31. §-ával nem egyeztet-hetők össze, — még akkor is ezen törvény-szakasz — rendőri intézkedéseket tartalmaz; melyeknek alkalmazása idő és körülmények-hez képest nem az áthágás megtorlásáért kellett volna folyamodni, hanem annak megelőzését, és újabb ismétlés meggátolásáért kellett volna czélbavenni; vagyis védeczemet egyszerűen figyelmeztetni, — de minden-esetre tulbuzogásának kell neveznem, hogy ellene a vád alá helyezési károshatással bíró külön apparatust vette igénybe.

Volna még védeczem érdekében védelmül sok felhozni és mondani valóm; — azonban miután csak hasonlókat hoznék;

de meg miután egyrésztől különben is az általam elmondottak nyomán másrésztől pedig a tek. kir. tszék tszta felfogásáról meg-vagyok győződve: nem félek attól, hogy a mai nap a hazai vidéki sajtó évkönyveiben forduló pontot fogna jelezni, hogy épen Székesfejérvárt fogja azon kétes dicsőség megilletni a vidéki sajtó leigázására az első jelszót kiadni, — és azért nyugodtan nézek a tek. kir. tszék verdetje elé, kérvén védeczemet alanyi és tárgyi tényálladék hiányában felmenteni.

A z ítélet.

Ő Felsege a király nevében.
A székesfejérvári kir. törvényszéknek Csitári Kálmán lapszerkesztő ellenében f. 1878. évi június hó 8-án tartott nyilvános végtárgyaláson, már a kir. ügyésznek ugy mint közvádálással és panaszlott meghallgatásával következőleg

Ítélt:

Csitári Kálmán székesfejérvári lakos, lapszerkesztő és kiadó-tulajdonos az 1878. évi XVIII. t. cz. 31 §-a alapján az ellene emelt vád alól büntetésre méltó cselekmény nem léteben felmentetik.

Indokok:

Mert az 1848. évi XVIII. t. cz. 31 §-a világosan meghatározza, hogy csak az esetben sújtandó büntetéssel a lapkiadó, ha poliikával foglalkozó időszaki lapot ad ki, anélkül azonban, hogy a hivatkozott törvényben előírt óvadékok letenné.

Mint hogy pedig panaszlott nem politikai, de csakis társadalmi, közmívelődési és szépirodalmi lapot ad ki, mit czime is igazol, — melynek kiadásához óvadék letételét a törvény nem is kívánja; a jelen esetben tehát csakis azon vád terhelhetné vádlottat, hogy a mint negyedik évfolyamban járó társadalmi lapjának egyik-másik példányában, t. i. panaszlott 80. 94. 96. és 97. számaiban oly cikkeket adott ki, melyek csakis részben érintettek politikai kérdéseket, a mely tényért azonban, hogy t. i. egy társadalmi lapszerkesztő lapjának egy-két példányában akár egészben, akár részben politikai cikket közöl, a hivatkozott 1848. évi törvény-büntetést nem rendel, így ezek-nél fogva a panaszlott az ellene emelt vádától a büntetésre méltó cselekmény nem léteben annyival is inkább felmentendő volt, miután nem bizonyított, de sőt nem is állított, hogy a vizsgálatnál felhasználta lap példányokon kívül a többi lapok mind-annyija — vagy a legnagyobb részben; avagy ezeken felül bármely számában ugyan-szak politikai cikkek közöltettek volna.

Mint hogy panaszlott 4 lap példányai-ban előforduló kérdések különben is legnagyobb részben részint történelmi tartal-nak, miként a „kelet mozgalom“ czimű; részint tulnyomólag helyi érdekűek; — amennyiben az adófizetési rendszerhez képest a helyi viszonyok mikénti alakulással helyi érdek s társadalmi szempontból fejtegeti; miként az a 80. számban közöltetett.

De végül azért is, miután az ellenkező bizonyítás avagy állítás hiányában panasz-lott részéről valóknak vétetett abbeli előadása, hogy ő nem is gyanitva, hogy panasz-lott cikkéi bárki által is politikai tartal-maúknak tekintethetnének, miután ő maga azokat társadalmi szempontból valóknak tar-totta: előzőleg pedig megtekintve, vagy egy-aláltalán figyelmeztetve nem lett az illetékes hatóság által, — hogy társadalmi lapjában részben politikával is foglalkozó cikkek közlésétől tartózkodjék, avagy a törvény-szabta óvadékok tegye le.

Miután ezek megtörténte után — hogy panaszlott mégis politikai cikkeit tárgyakat közölt volna, vagy ha nemcsak a 4, — de nagyobb részben a lap példányainak foglal-kozott volna politikával, — leendett volna helye az 1848. évi XVIII. t. cz. 31. §-ának értelmében az óvadék letételénél elmulasz-tása miatti elmarasztalásnak.

Miután különben az 1876. évi decz. hó 7-én benyújtott ügyészi indítvány után panaszlott hasonló cikkeitet nem is közölt; a panaszlott lap példányainak mindegyike a bejelentés előbbi időről szólva, így panaszlott ellen ez irányban sem létezhetik terhelő körülmény.

Végül felmentetik, hogy panaszlott el-len fennlevő és a vád alá hozó határozat-ban is felmerült terhelő körülmények panaszlottnak a végtárgyaláson tett előadásá-val olyképp meggyengítették, hogy az 1848. évi XVIII. t. cz. 31. §. alapján büntetésre méltó cselekmény tényálladéka jelen eset-ben megállapítható nem volt.

Az ítélet kihirdetését vádlott és annak védője megnyugvással, — a királyi ügyész pedig „felebbvitel“ bejelentéssel fogadta: — mely *felebbvitel-bejelentést* a kir. törvényszék végzés hozatala által elvetette; — azon nagyon is helyes és törvényben gyökerező indokot hozván fel; mikép *felebbvités tekintetében* nem lévén több joga a királyi ügyésznek a vádlott felmentetése esetén a vádlott ellen; mint lett volna, illetve van vádlottnak el-marasztalása esetén a királyi ügyész ellen.

Most ezen felebbvitést elveto végzés ellen a királyi ügyész semmiséggel élt.

Az ítéles a zsűfóliság telt hallgatóság jelenlétében véget ért délelőtti 3/4, 12 órakor.

A székesfejérvári e. f. kir. törvényszéknél tartandó bűnügyi végtárgyalások.

Június 13-án.
Súlyos testi sértéssel vádolt Lalatka András ráczkereszturi lakos ellen.

Súlyos testi sértéssel vádolt Kérli György ellen.

Június 15-én.
Csalással vádolt ifju Simon István ellen.

Súlyos testi sértés büntényével vádolt László Istvánné szül. Plaeskó Katalin elleni bűnyű.

Bírói zártöréssel elkövetett sikkasztás-sal vádolt Csibrák Gergely ellen.

Hireink.

— A pünkösztü ünnepoknak verőfényes szép idő kedvezett. — Igen „piros pünkösztü“ napja volt, a nyár s a rózsák ünnepe, csak hétfőn este felé kerekedet nagy szél, mely hirtelen haza inté a, számos kirándulót.

— A székesfejérvári országos kiállítás XVII-ik vagyis a régészeti és műleléki csoportja alakuló ülését e hó 8-án tartotta. A csoport számos új taggal egészítette ki magát végre a csoport vezénylő bizottságot alakítá meg, mely következő tagokból áll: elnök Pauer János, alelnök Gerlach Benjamin, jegyző Szüts István, tagok Hattyuffy Dezso, Nagy Ignác, Póttagok: Károly János, dr. Czobor Béla.

— Dicséretet érdemel. A városi hatóság, — hogy a hőrcsögök és ürgek el ne pusztítsák azt, mit nem vetettek — irtó háborut izent ezen kártékony fergeknak s s ellenük küldte a gyermekek rettenetes táborát, mely igen csekély zsoldért 12806 hőrcsögöt, 2914 ürget, 32599 lepéket, 1493/4 liter szőrös bogarat pusztított. Ezen véreng-zésért 460 frt. 81 krt fizetett ki az elő-irányzott 500 frtból. Képzeljük most mily rettenetes számra szaporodnak e hivatlan vendégek, ha a városi hatóság a kellő intézkedéseket? De azért ne támaszkodjunk pusztán a város jóakarátára, hanem ártsunk magunk is, a hol árthatunk a pogányoknak.

— Cziráky Béla grófit midőn esküvője után lovasberényi jóságukra utazott, Lovas-berény község dísz-banderiummal várta. A város nagy része, de különösen a csákvári-utca, melyen szép fiatal nejele, E szter-házy Marietta grófnővel bevonult, lámpa-fény tengerbe uszott, — 4 diadalpau volt felállítva — lámpával elárasztva, lobogókkal, zöld ágokkal s grófi czimerekkel s üdv-kívánatokkal fölékesítve. Az elsőt állította a város az uradalommal együtt; a másodikat az izraelita hitközség, hol Sterk Mihály tanító fogadta a hitközség nevében; a harmadikat a segélyző-egylet, hol Kertész Ferencz fogadta az egylet nevében, a negyediket az olvasókör, hol dr. Felek Miksa szónokolt. Innét az egész díszmenet (banderiummal) a kastély előtt elvonulva a magyar-utczán le a templomba vonult, hol a templomon kívül a városi előljáróság fogadta, a város bírāja tartott dictiót a templomban benn fényes világitás mellett az ottani plebános Edelmann Mihály üdvözölte az ifju párt. Volt „Te Deum“, rövid ima, áldás s ezután kitünően sikerült rövid szerencsekívánat az új házaspárra. Ezután az egész díszmenet a csákvári-utczán vissza a kastélyba vonult, hol Franka Lajos számtartó ur fogadta a tisztség nevében.

valami idegen kiált vele, miért ily ékes szavakra fakadt:

— Miféle ördög maga? Hisz soha nem is láttam.

— Nem láttál gazember, pattoga közbe Várkány, de pénzemet láttad?

Ezt már megsokalta becsületes kocsi-sunk, elő vesz egy gyufát, meggyújtja és odatartja épen Várkány orra alá, hogy megnézze azt a furcsa embert és miután látta, hogy egészen ismeretlen ember ajánlá néki, hogy menjen, mert különben elker-geti ez ostorral. A világosságban Várkány is látta, hogy ez nem kocsisa és így leg-jobbnak találta egy más kocsit bérelni és Máléékhoz elvágtnál. Várkány a kocsi-ban ismét elmélyedve gondolatában vitette ma-gát, a két kocsis pedig leshette addig a feltámadást.

Ezalatt Málééknél a legkülönösb dol-gok történtek. Részint Kárász ur, részint Málé ur önkénytelenül mulattaták a társa-ságot, midőn Beregi ur, mondá, hogy el akarná játszani, talán mint utolsó darab-ját e zongorán „A válás fájdalma“ czimű dalt. Abttól. Irma maga ajánlközött, hogy énekekkel akarja kísérni. Néma csend volt

a szobában, midőn Beregi és Irma elkez-dék a darabot előadni. És valóban Beregi talán soha szebb hangokat nem csalt ki a műszerből és Irma talán soha érzelmeseb-ben és meghatóbban nem énekelt, mint akkor. Valódi égi harmonia volt. Hogy ez eltekintve a női hallgatóktól, kik termé-szetesen a könyv-vezetékét, elég bőven folyini engedték, Beregi hatás nélkül nem ma-radt, könnyen felfogható. A darab elját-szásának vége felé egy könyv hullott ki szeméből és midőn az utolsó szavakhoz értek „óh valói fáj! Irma félig elájulva Beregi karja ba borult és fennhangon sirni kezdett a jelenvoltak nem kis csodálkozás-ára. Málásyné már oda akart futni, hogy a neveletlen leánynak egy kis prédicatiót tartson, de visszatartá Kárász ur imigyen szólván:

Hogy a kigyónak nincsen lába
És a hogy e kettőben nagy a válás fájdalma:
Én ebből csak azt következtethetem,
Hogy ma jó vacsorát fogunk enni,
Mert a két szerelmes elfogja egymást venni.

— Világos mint a vakablak, — mondá Málé ur.

Felesleges is megemlíteni, hogy így az estély eljegyzési estélybe ment át.

Midőn Beregi Irma kezét Málé asszony-tól megkérte, az örömapa csak ezt mondá:

— Elfogták a szegény flótást, mint az ürget.

— Ekkor rontott be Várkány ur, ki a végjelenetet kiinn hallgatta és csak nem akarta azt bejövetele által zavarni. A társaság vac orához ült, melynek első felét a hölgyi karnak Málásyné és Irmával való csókolózások töltötték el, második felében Várkány kalandjával és Kárász szellemdús élceivel mulattaták a társaságot.

Kárász ur ösztönzésére Málé a követ-kező mondokát: Kívánom, hogy a hány csepp bor van a pohárban annyi áldás áraszon el benneteket! — szándékozott el-mondani, csakhogy némi változással így adta azt elő:

— Kívánom, hogy a hány csepp bor van a kezemben, annyi akó áraszson el benneteket.

Jó volt ez is.

A menyegző nemsokára megtartott, valjon Irma mamájához hasonló feleség volt-e, arról jobb lesz hallgatni.

— **Új csapás.** A „Somogy“-ban olvasuk, hogy Harkány vidékén a szőlőket nagyban pusztítja a zöld kukacz, mely vékony, kemény s egészen elűt a többi kukacz- és hernyófajoktól. A levelet leesi s azután megy a fűrtökre. Neve Torrix Pilleriána. A szőlősgazdák nagyban pusztítják e férget. Jó lesz nekünk is utána nézni, miután oly gazdag termés mutatkozik.

— **Mozgósítás.** Megyénkbeli alispáni és a városi polgármesteri hivatalhoz tegnap este azon távirati rendelet érkezett a hadügyminisiteriumtól, hogy miután a mozgósítás elrendeltetett, a katonai behívásokra kívánandó szükséges intézkedések azonnal fogantatathassanak is.

— **Tűz.** Tegnap este 1/2 7 órakor a méntelep melletti új-utca 3-ik számu ház udvarán felhalmozott szénakazalok közül kettő meggyulladván, a helyszínére ott termett tüzoltóságnak sikerült a katonaság segítségével a tüzet hamar elfojtani

— **Szomoru jelei mivélődésünknek.** A színházi részvénytársulat igazgató választmánya ülést tartott e hó 7-én a megyeház kistermében s a színházat díj nélkül bére adta Károlyi Lajos itt már ismert becsületes s lelkiismeretes színigazgatónak. Szóba jött egyuttal a színház jövője is, miután a részvénytársulat az építők által néhány ezer fizetetlen építési díjért bepereltetett. Többféle expedienst hozott fel, hogy a részvénytársulat ezen kelepceből menekülhessen; de legcélszerűbbnek találtatott, hogy a nemes város tegye tulajdonává a színházat. A szellemi indokok mellett azon anyagi is ajánlja ezen ügyet illetők figyelmébe, hogy olcsóbbért a város sohasem emeltethetett volna mivélődési intézetet.

— **A lövöldében** vasárnap tartott cél-lövészet alkalmával a kitzűzött díjakat következők nyerték el: Hübner Rudolf 4-es, Mészáros Pál 4 es, Csapó István 3 as kör-lövessel. Pisztolyal díjat nyertek Csapó István, Brandt Gyula és Mészáros Pál, — mindannyian szeglvöléssel. 510 lövés volt.

— **Bucsu-estélyt** rendez a székesfejérvári főreáltanoda ifjusága f. hó 27-én a lövölde nagytermében. A hölgyek kéretnek minél egyszerűbben megjelenni. Táncz 8 órakor. A mulatság zártkörű leend.

— **Köszönetnyilvánítás.** Pénzes Ferencz temetésén megjelent közönségnek a szives részvételért hálás köszönetét nyilvánítja az *elhunytak családja*.

— **A fejmegyei és városi történelmi s régészeti egyesület választmányi ülést** jun. 7-én tartotta meg a megyeház kistermében Szögyényi László ur ő exciája elnöklété alatt. A választmányi tagok szép számmal jelentek meg. Az ülés első tárgya a régiségek átvételére kiküldött bizottság irásbeli jelentése, mely részletesen ecsetelte a régiségtár jelen állapotát. — E jelentés szerint van összesen különféle tárgy 410 db. s érem 3138 db. — Az összes régiségek létszáma tehát 3548 dbot tesz ki. A jelentés örvedetes tudomásul vétetett, — egyszerűs mind, miután a titkári s régiségtárhoi állás megüresedett az állásra Hattyufy Dezső egyleti jegyző a közgyűlésig helyettesítették s a régiségtár kezelésével addig is megbízatik. — Bemutattattak a vidéki egyesület kiadványai, melyeket azok szivesek voltak megküldeni, miért is köszönet szavaztatván nekik. — Új tagokul ajánlatván, egyhangulag felvették Dr. Seidel Pál, Nyirák Sándor, Dr. Fekete Izidor, gr. Eszterházy László, Markosovszky József, Rézman Géza, Vlassits Nándor, Szász Károly, Utassy Béla, Krieger Károly, dr. Patak Manó, Komáromy József, Grosz Ignác, dr. Tauscher Gyula, Bölcz Károly, Deutsch János, Ludaics Miksa, Tauscher Dénes. Indítvány adatott be, hogy az egyesület tisztelbeli tagokat válasszon, ezek választása elhatároztatik s tisztelbeli tagokul 8 hazai tudós hozatván javaslatba, kiket megválasztás végett a választmány a közgyűlés elé terjeszt. — Végre a tagdíjakra nézve elhatároztatik, hogy azok befizetés 1876. évi május 1-től fogva megsüregeltetik, egyuttal elhatároztatik, hogy Kereskényi Gyula „Érd s Batta történelmi vázlata“ című műve az egyleti tagoknak évi könyvilletmény képen díjmentesen küldetik meg.

— **Szentségtörés.** Lapunk legközelebbi számában említve volt, hogy mintegy 400—500 nemválasztó polgár felültette Hoffmann Adolf Emil Bernát urat kiküldtván sz. kir. Székesfejérvár képviselőjelöltjéül. Mi a privát felültetések és tréfáknak nem vagyunk ellenségei, de hogy egy szent eszméből, az országos képviselő-választásból valaki ily botránnyosan gunyt üz azt komolyan rosszalni tudjuk. Egy gyengeelméjű emberből lehet — ámbár nem tisztességes — gunyt üzni; de eszmével játszani soha sem szabad. — Megrovandó ezen botránny azért is, mert tisztességes s komoly embereket is lehetett a csoportban látni, a kiktől azt vártuk, hogy oltják s nem élesztik az ily ganéjtüzet, mely füstöl; de nem ég.

— **Feltámadt.** A régészeti-egyesület is megmozdult s kimondta június 7-iki ülésében, hogy közgyűlést tart a fusió ügyében Régy vajudik ez a fusió ügye, valjon non nascitur ridiculus mus?

— **A tartalékos katonák** f. hó 8-ikán fejezték be a hadgyakorlatokat s ugyanakkor haza is bocsájtattak.

† **Halálozás.** Alapi Salamon Zsigmond megyei nagybirtokos s megyei közügyek tekintélyes bajnoka, köztisztelőt és szeretetben álló férfit e hó 5-én Alsóalapon elhunyt. Béke poraira!

— **Roppant garázdálkodást** követett el egy csoport részeg parasztlégyen hétfő és kedd közötti éjjel a Vörösmarty-téren; a rendőri közegeket nemcsak szóval de tettel is bántalmazták, ezért őket összefogdosták, és most tizenhatan hűsölnek együtt.

— **A tüzoltók nyári mulatságára,** — mely hó 20-kán tartatik meg a lövöldében — az előkészületek nagyben folynak; az előzményekből is már következtetni lehet, hogy a mulatság igen látogatott fog lenni. Tüzoltóink minden lehető el fognak követni, hogy a közönség jól mulasson; ugyanazért gondoskodott jó zenéről is, Docsi Jancsi népzéretársulata telvált a tüzoltók zenekarával fog közreműködni; a lökért fényesen ki lesz világítva.

Gabona-ár június 8-án.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	10	60	9	80	9	20
Kétszeres	7	80	7	60	7	20
Rozs	7	20	7	—	6	80
Arpa	7	20	6	80	6	40
Zab	5	80	5	70	5	60
Kukoricza	7	—	6	90	6	70

Felelős szerkesztő: **Boross Mihály.**

Nyiltér.

Válasz a „Székesfehérvár és Vidéke“-nek.

A „Székesfehérvár és Vidéke“ 43-ik számában „*Martonvásár május 23-dikán 1878*“ felirattal egy közlemény jelent meg, mely nemcsak hogy engem ismerőseim nagy álmélkodására majdnem emberevőnek tüntet fel, nemcsak hogy az olvasó közönséget felültetni s annak jóhiszeműségét kizsákmányolni szándékozik; hanem úgy látszik a tek. közigazgatási bizottságra is pressiót szeretne gyakorolni.

Mivel tehát engem a nevezett ciklik írója „*kérdőre von*“ tettemért, nehogy „*éheskutyaként meghunyászkodni*“ látszassam: felelek neki a tényálladék egyszerű elmondásával, gyönyörködjek aztán benne pártfogoltjával együtt! A tényálladék a következő:

Kucséra Jenő helybeli tanító nekem élelmezésért 110 mond száztizforinttal tartozik. Felkérvén őt ennek törlesztésére kétrendbéli utalványt is adott, — egyet 70 frtról, másikat 40 frtról szólót, hogy ezzel az összeget városunk biránjánál fölvehessem. Jelentkezésemkor azonban érdemes biránk azt felelte, hogy nevezett tanító fizetését 3 frt. híján már mind kiszedte. Erre én neki az élelmezést felmondtam, a mikor is ő engem arra kért, hogy legalább 6 napig lássam el még kocszttal. Mely kérelmét teljesítettem is. A hat nap elmúltával a felmondást ismételtém, mire ő nagy hetykén kijelentette, hogy ma majd olvas-hatja hát híres nevét az újságban s ekkor a „Darázs“ f. é. 16-ik számában szóról szóra a következő közlemény jelent meg: Martonvásárott van egy, olyan pokrócz korcsmáros, hogy a vendégeit nemcsak lepíszkolja, hanem ha neki tetszik ki is lödítja. Ennek a korcsmárosnak közelebb löcztitromból oszlopot fognak emelni s magát kiviszik a mezőre birka-vezetőnek. Midőn ezután rövid idő mulva a tanfelügyelő ur Martonvásárra jött, én az általam bérelt vendéglőben, — s nem mint a tisztességes (?) „Székesfehérvár és Vidéke“ írja, — a tanfelügyelő ur lakásán, — említettem neki az ügyet, a „Darázs“ egy népevelő tollához méltó közleményével együtt, miről ő különben is értesülve volt már. Erre aztán igenis megtörtént a vizsgálat. Ítélet azonban még nem hozott. Ennyi a tényálladék.

És most a szives olvasóra bízom annak megítélését, valjon kötelezhető-e, bármely vendéglős arra, hogy valakit élelmezzen, kivált ha azoly értékes tárggyal akar fizetni ezért, mint azt nevezett uriember tenniszerezné, legyen az bár százszor a „Székesfehérvár és Vidéke“ levelezője?! Bizony tisztelt Csitári ur igen szeret más lapokat „Szemévtárnak“ nevezni, pedig igazán az öntudósítóira elmondhatni, hogy nem egyebek szemégyűjtőknél s midőn én ezeknek feltétlen hitelt ad a helyett, hogy a közönség felülne, mint e tudósítók óhajtanák, ön, a felelős szerkesztő, lesz a gimpli. Figyelmeztetem azon tudósításaira, melyeket két évvel ezelőtt rólam s vendéglőmről hozott. Ha utána fog nézni, ön is oly émelgyősök-

nek fogja azon dicséreteket ott találni boromról, szives bánásmódomról stb., mint minőnek én akkor találtam; s ha tovább is fog lapozgatni, ön szintoly külfönösnek fogja találni, minőnek én s a közönség találta, hogy kevés idő mulva becses lapja engem haramiának, zsványának, pokrócznak, gyilkosnak, s mindenek elnevez. Hej bizony felültette tekintetességedet akkor borbélylegény tudósítója! De higgye el, hogy annak értesítései mégis némi szellemmel voltak írva, míg az a „több aláíró“-féle ciklik, csak úgy hemzseg a badarságtól! Ha önnek mint szerkesztőnek, kikerülte figyelmét, engedje meg, hogy figyelmeztessem rá. Mindjárt a tudósítás elején, kegyeskedik engem, *ostobának* nevezni, s már néhány sorral alább *ravasz róka* a nevem! Hát önt mint a féle hét országra szóló lapnak a szerkesztőjét nekem az én ostoba korcsmáros eszemmel kell figyelmeztetnem, hogy a ravaszág épen ellentéte az ostobaságnak?! Csak azt szeretném megérteni, hogy ugyan mi gyönyörűségére vagy épületére válik az az illemhez csak kissé sajtóközönségnek, ha az ön irodalmi briganti-i valakit ostobának, inprudensnek (a lelkeim úgy látszik deák-iskolába is jártak, pedig igazán nem látszik meg rajtok, jó lélekkel visszakérhetnék tandíjait) gyámoltalan-nak elneveznek? És mind a mellett hidje el Csitári ur én levelezőinek ezentul sem fogok ingyen kocsztot adni, ha díszes szó-tárjukban még több ékes jelzőt fedeznének is fel. Biz ez kissé bassus hang talált lenni, hanem ön előtt nem lehet meglepő, mert hiszen az ön lapja tett meg engem Bógosnek.

Hegedüs Ferencz,
martonvásári vendéglős.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

Szab. kir. Székefejérvár város árvaszékeinek 745/1878. sz. határozatához képest másodikben önkénytes árverés alá bocsájtattak a sz.-fejérvári 92. sz. tjkben foglalt néhai öz. Stadelmann Józsefne sz. Pátzay Katalin hagyatékához és Stadelmann Béla és kiskoru Stadelmann Irma tulajdonához tartozó a 107. és 108. hrsz. belvárosi fazekastéri ház és kert együttes 7022 frt. értékben.

- 1) Kikiáltási ár az érintett 7022 frt. becsérték.
- 2) Árverezni kívánók tartoznak a ház becsértékének 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni.
- 3) Vevő tartozik a vételért, három egyenlő részletben és pedig az első részletet a leütés napjától számitandó egy hó alatt, második részletét ugyanezen időtől 3 hónap alatt, a harmadik vagyis az utolsó részletet, melybe a bánatpénz beszámítandó ugyanezen időtől 6 hónap alatt mindegyik részlet után e leütéstől számitandó 8% kamatokat az árvapénztárba fizetni.
- 4) Vevő a megvett ingatlanoknak birtokába a legközelebbi házbér-negyedben lép, tartozik azonban az adót és egyéb közterheket a birtokbalépés idejétől viselni és a házat tűzkár ellen is biztosítani.
- 5) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének kellő időben eleget nem tenne, a megvett ingatlanok a vevő kárára és költségére csakis egy határnap kitűzésével becsáron alul is eladatni fognak.
- 6) Az árverés eredménye az 1877. évi XX. tcz. 268. és 269. §-ai alapján, gyámhatósági jóváhagyást igényelvén, ennek jogerőre emelkedéssel fog a vétel is teljes érvényre emelkedni.
- 7) Az árverés határidejéül 1878. évi június hó 27-ének d. e. 9 órája a városház udvarán kitűzetik és az árverési hirdetmény csakis a helybeli lapok mindkettőjében teendő közzé.
- 8) Tartozik vevő az ingatlanok átírása után kivetendő százalékat és az árverés eredményéről az 1877. évi XX. tcz. 268. §. alapján kötetendő adásvevési szerződés költségeit egyedül és kizárólag viselni.

Székesfejérvárott, a városi árvaszékeknek 1878. évi június hó 6-án tartott üléséből.

Juraszek Ferencz m. k.,

h. árvaszéki elnök.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására juttatni, miszerint a legjobb minőségű

kátrányt

250 kgon felül, 50 kgként = 1 vmázs. 1.20 krral.

„ „ „ „ = 1 „ 1.50 „

a legjobb minőségű ostraui közszen

coaksot

500 kgon felül, 50 kgként = 1 vmázs 70 krral.

„ „ „ „ = 1 „ 80 krral.

árusítjuk el.

Székesfejérvárott, 1878. június. 10-én.

Székesfehérvári legszeszvilágítási-társulat.

Árverési hirdetmény.

Szab. kir. Sz.-Fejérvár város árvaszéke részéről 947/878. sz. alatt hozott határozat értelmében néhai Végk Károly hagyatékához tartozó a székesfejérvári 2191. tjkben A + 1. 2. sor 1123. 1134. hrsz. alatt foglalt ráczhegyi szőlők és azokhoz tartozó ingóságok az alábbi értékben és feltételek mellett f. évi július 22-én d. u. 2 órakor a hely színén nyilvános hagyatéki árverésen eladatni fognak.

1-ször mint a feltételekben következik, hozzáadva az 5-ik ponthoz „Valamint az ingatlanok tekkönyvi átírása után kivetendő százalék és az ingatlanok gyámhatóságilag jóváhagyandó árverése eredményéről az 1877. évi XX. tczikk 268. és 269. §-au értelmében kötetendő szerződés költségei is egyedül vevőt terhelik.

Kelt Székesfejérvárott a városi árvaszék 1878. é. jun. hó 6. tartott üléséből.

Juraszek Ferencz s. k.,
h. árvaszéki elnök.

BUDAI RAKÓCZY KESERÜV. Z. FORRÁS.

Ö felsége az osztrák császár s Magyarország királya által kitüntetve.

A magyar tudományos akadémia által, mint sóstartalma s gyógyereje folytán az összes keserűvizek közt a legértelműsőbb s leghatásosabbnak lett elismerve és a bel- és külföld első orvosi capacitásainak ajánlatai után: a máj- és lépdegánat után lett altesti bajoknál, aranyér, sárgaság, a vértúlulás következtében esett lázak, közsvény, idült közsvény bajoknál stb. Sikerrel használ-tatik a könnyebb mérvű haszná-phulusus betegségeknel s a székrekedés következtében beállt női nemi részeken.

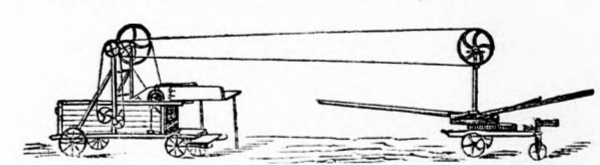
— Minden fűszerkereskedésben kapható. — Raktárak mindenütt vannak. —

A tulajdonos Loser testvérek Budapest.

UMRATH és TÁRSA PRÁGÁBAN

mezőgazdasági gépgyárosok.

Ajánlják, a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert, egy ráman álló mint kerekeken járó

kézi- és járgány-cséplőkészületeiket 1—8 ló- vagy ökörvőig.

Továbbá készitünk különféle nagyságu és elismert jó minőségű

tisztító-rostákat,

kukoriczamorzsoló- és széskavágókat.

Sz.-fejérvári raktár s ügynökség

SCHLÄMMÄDINGER ALAJOSNÁL.

— Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. —

Árverési hirdetmény.

Szabad kir. Székesfejérvár árvaszéke részéről közhírre tétetik, miszerint Grundböck Rozália hagyatékához tartozó ingóságok u. m.: szobabutorok, ágy- és asztal-neműek, valamint ruhaneműek

f. 1878. évi június 28.

d. e. 9 órakor

örökhatyónak vásártéren 7. szám a. volt lakásán azonnali készpénzfizetés mellett elárveztetni fognak.

Kelt Székesfejérvárott, a városi árvaszéknek 1878. június 6-án tartott üléséből.

Juraszek Ferencz m. k.,

h. árvaszéki elnök.